

Gedragsprotocol basisschool de Sterredans

De Sterredans

J e n a p l a n s c h o o l

Laatst bijgewerkt: april 2024

INHOUD

Inleiding	2
Pesten.....	3
Cyberpesten	6
Seksueel grensoverschrijdend gedrag	7
 De werkwijze op Bs de Sterredans	8
Pesten/onveilige situaties voorkomen	8
Aanpak bij (cyber)pesten of seksueel grensoverschrijdend gedrag	9
Pestgedrag	10
Cyberpestgedrag.....	12
Seksueel grensoverschrijden gedrag	13
 Ernstige escalatie van pestgedrag	14
 Bijlagen	16
Bijlage 1 Reflectieformulier.....	17
Bijlage 2 Procedure na ontoelaatbaar/grensoverschrijdend gedrag, uitleg aan kinderen ..	19
Bijlage 3 Bericht aan ouder(s)/verzorger(s)	20

Een jenaplanschool is een school waar je leert samenleven. Een jenaplanschool wil nadrukkelijk een pedagogische school zijn waar de opvoeding in het onderwijs centraal staat. Kinderen leren samen spelen en samenwerken om later in de samenleving mee te kunnen bouwen aan een vreedzame democratische maatschappij.

We streven ernaar om iedereen (kinderen, stamgroepleiders en, ouder(s) / verzorger(s), onderwijsondersteunend personeel en externen) zich veilig te laten voelen bij ons op school. Veiligheid is voor ieder mens een voorwaarde om zich goed te kunnen ontwikkelen. We gaan respectvol om met ieder ander persoon en tonen begrip voor ieders mening, ook als deze afwijkt van onze eigen mening. We hebben respect voor de grenzen van een ander en geven onze eigen grenzen aan. We proberen op deze manier pestgedrag en onveilige situaties te voorkomen.

De praktijk is weerbarstiger. Op iedere school komen zo nu en dan pestgedrag en/of onveilige situaties voor, zo ook op onze school. Dat is de reden van dit gedragsprotocol. Het protocol is bedoeld voor kinderen, stamgroepleider, onderwijsondersteunend personeel, ouder(s) / verzorger(s) en externen.

We hebben bewust gekozen voor een gedragsprotocol in de brede zin van het woord en niet voor een anti-pestprotocol, omdat onveiligheid bijvoorbeeld ook veroorzaakt kan worden door seksueel overschrijdend gedrag. Je onveilig voelen wordt niet alleen door pesten en zich veroorzaakt.

Het protocol bevat een preventief deel en een curatief deel. Tevens is het vlaggensysteem opgenomen. Dit systeem stimuleert gezond, seksueel gedrag en draagt bij aan het voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag van kinderen en jongeren.

Doel van dit protocol:

Dit gedragsprotocol heeft als doel dat alle kinderen zich op de Sterredans veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Middels een vastgelegde wijze willen wij het pest (onveilige) gedrag van kinderen aanpakken. Via dit protocol wil de school alle betrokkenen op de ernst van pesten en onveilige situaties wijzen en daarnaast zowel handreikingen geven om te werken aan een veilige school als een stappenplan bieden bij systematisch pest (onveilig) gedrag.

Voordat we in dit protocol nader ingaan op de problematiek rondom het pesten, geven we eerst een korte omschrijving van pesten en maken we een vergelijking met plagen. Plagen en pesten worden vaak door elkaar gehaald. Het woordenboek geeft onder meer de volgende beschrijving achter het begrip pesten: “treiteren” en “het leven zuur maken”. Om het begrip pesten verder te concretiseren, benoemen we hieronder kenmerken van plagen en pesten.

Plagen

Bij plagen is er sprake van een **gelijkwaardige situatie** tussen twee kinderen. Plagen gebeurt zonder kwade bedoelingen en laat geen onevenwichtige machtsverhouding zien. Een kind dat wordt geplaagd, kan zich verweren en loopt geen psychische of fysieke schade op. Plagen is vaak een wederzijdse gebeurtenis; er worden over en weer opmerkingen gemaakt en er wordt gestopt op het moment dat een van beiden duidelijk maakt het plagen niet meer leuk te vinden.

Pesten

Bij pesten is er wel sprake van een **onevenwichtige machtsverhouding**. De pester heeft geen positieve bedoelingen; hij/zij (verder aangeduid als ‘hij’) doet een ander moedwillig pijn, vernielt eigendommen en kwetst. Als het gepeste kind duidelijk maakt dat het last heeft van de pester, wordt dit genegeerd. Pesten is vaak geen eenmalige kwestie, maar vindt herhaaldelijk plaats. Het gepeste kind kan zich eenzaam, verdrietig en bang voelen. Bij aanhoudend pestgedrag kan een kind hier in zijn latere leven nog steeds nadelige gevolgen van ondervinden.

Pesten:

- Gebeurt berekenend (kinderen weten vooraf goed, wie, hoe en wanneer ze gaan pesten).
- Pesters willen bewust iemand kwetsen of kleineren;
- Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf of na korte tijd);
- Ongelijke strijd: de onmachtsgevoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pester;
- De pester heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen;
- Meestal een groep (pester en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer;
- Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden);

Bij pestgedrag op school zijn vijf partijen betrokken:

- het gepeste kind
- de pester
- de klasgenoten
- de school/stamgroepleider
- de ouder(s) / verzorger(s)

De pester en het gepeste kind staan recht tegenover elkaar, zoals te zien is in de nog steeds veelgebruikte schematische weergave uit 1990 van psycholoog en onderwijskundige Bob van der Meer. Profielen van beiden worden beschreven door Machiel Karels, projectleider wij-leren.nl, in het onlineartikel *Pesterijen op school*.

Profiel van een pester

Hoe wordt een kind een pester? Op deze vraag is een aantal mogelijke antwoorden te geven. Vooraf kan worden vastgesteld dat een pester veelal positief staat tegenover geweld. Hij is dan ook vaak fysiek sterker dan het slachtoffer.

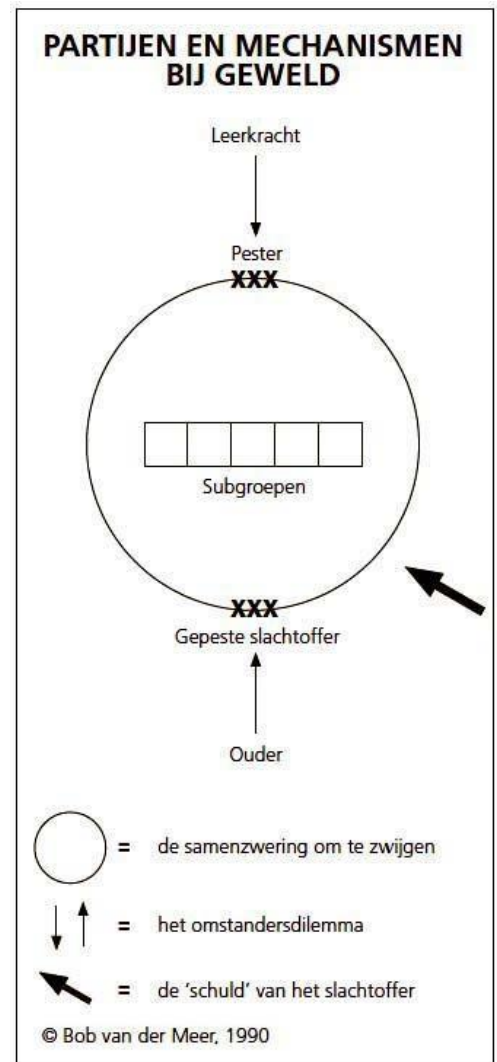
Ten eerste kan een kind zelf slachtoffer geweest zijn. Hij of zij kan van school veranderen met daarbij het vaste voornemen zich niet nog eens tot zondebok te laten bestempelen en wordt dan zelf een pester.

Ten tweede kan een kind gaan pesten omdat het denkt dat het stoer staat, erbij wil horen of alleen op een pestende manier met anderen kan omgaan.

Ten derde kan een kind denken dat het pestgedrag van hem verwacht wordt. Het kind voldoet dan aan deze verwachting uit angst zelf gepest te worden.

Ten vierde kan het voorbeeldgedrag van ouder(s) / verzorger(s) van invloed zijn op het pestgedrag van hun kind. Ouder(s) / verzorger(s) kunnen zich bijvoorbeeld vaak op een negatieve manier uitlaten over andere mensen. Zij kunnen zich op negatieve wijze bemoeien met de vriendenkeus van hun kinderen door een bepaald kind niet in huis toe te laten of hun eigen kind op te stoken tegen andere kinderen.

Ten vijfde kan pestgedrag plaatsvinden omdat de stamgroepleider zelf bepaalde kinderen negatief benadert. Een kind wordt zo 'vogelvrij' verklaard door de stamgroepleider. Hij geeft geen veiligheid aan alle kinderen in de klas. Andere kinderen voelen zich dan vrij om zo'n kind te pesten.

Profiel van een slachtoffer

Een kind dat kans loopt om zondebok te worden, kan de volgende kenmerken in meerdere of mindere mate bezitten: een kind is vaak fysiek zwakker dan gemiddeld, heeft een negatief zelfbeeld en ziet zichzelf dan ook als onaantrekkelijk en waardeloos. Het is minder zelfverzekerd, wat verlegen, gevoelig en introvert. Kortom, het is een kind waarvan je zegt dat het niet weerbaar is.

Kinderen die gepest worden, zoeken ieder voor zich een manier om daarmee om te gaan. Grofweg zijn deze manieren in twee categorieën in te delen: teruggetrokken, passief gedrag en uitlokkend, provocerend gedrag. Het passieve gedrag uit zich in zich nog meer terugtrekken, huilen, zich angstig en onzeker voelen. De reactie van het kind bevestigt dus het gedrag waardoor het gepest wordt. Het provocerende gedrag uit zich in boos worden en terug vechten, in ieder geval een poging daartoe.

Het kan ook zijn dat het lijkt alsof het slachtoffer zijn pesters 'uitdaagt' door expres tegen hen aan te lopen, uit te schelden of ander sociaal onwenselijk gedrag te vertonen. Een andere manier van reageren op pesten is het proberen af te kopen van pestgedrag door bijvoorbeeld met snoep te 'betalen' of gemaakt huiswerk te laten overschrijven. Ook kan het kind alles wat hij interpreteert als pesten doorvertellen aan de stamgroepleider. Dit gedrag roept vaak aversie op bij andere kinderen waardoor het pestgedrag in stand wordt gehouden.

Tussen de pester en het gepeste kind bevinden zich de subgroepen. Karels omschrijft hun profiel als volgt:

Profiel van de groep

Binnen de rest van de klas bestaan diverse groepen met ieder hun eigen belangen. De eerste groep bestaat uit kinderen die zelf actief mee pesten uit angst zelf slachtoffer te worden. De tweede groep pest ook, niet zozeer uit angst, maar uit berekening. Deze groep wordt er zelf beter van. De derde groep bestaat uit kinderen die niet pesten, maar ook niets doen om het pesten te stoppen. De vierde groep wordt gevormd door kinderen die niet doorhebben dat er gepest wordt in de klas. De vijfde groep zijn de kinderen die hoog in de klassenhiërarchie staan en het af en toe opnemen voor het slachtoffer.

De meeste kinderen in de klas zullen toch aanvoelen hoe vervelend het is om in de slachtofferrol te zitten. Toch blijkt in de praktijk een slachtoffer maar weinig steun van klasgenoten te ervaren. Kinderen voelen zich veelal machteloos om aan de bestaande situatie een einde te maken.

Om pestgedrag aan te pakken, is het belangrijk dat deze subgroepen een rol krijgen in het oplossen van de pestproblematiek.

De rol van de stamgroepleider

De stamgroepleider is de persoon die op school alert moet zijn op signalen, die mogelijk duiden op pestgedrag. De volgende signalen kunnen erop wijzen dat een kind gepest wordt, ook zonder dat de stamgroepleider het pestgedrag direct waarneemt:

- de kind is vaker afwezig; gaat niet graag naar school;
- de kind zoekt de veiligheid van de stamgroepleider op;
- er is een verhoogde kans op psychosomatische klachten (hoofdpijn, buikpijn);

- de schoolresultaten van de kind gaan achteruit;
- de kind isoleert zich van de anderen, soms met één vriend(in);
- de kind gedraagt zich gestrest, ongelukkig en depressief;
- de kind gedraagt zich schichtig, schrikt snel, durft iemand niet aan te kijken

Als de stamgroepleider (een van) bovenstaande zaken opmerkt, zal hij in een gesprek met de kind moeten achterhalen waar dit gedrag vandaan komt. Zo gauw duidelijk is dat er sprake is van pestgedrag, zal de stamgroepleider handelen volgens het stappenplan dat behoort bij dit protocol.

De rol van de ouder(s) / verzorger(s)

Indien er sprake is van pestgedrag dat niet eenmalig is en niet direct lijkt opgelost, worden zowel de ouder(s) / verzorger(s) van het gepeste kind als de ouder(s) / verzorger(s) van de pester ingelicht over de negatieve situatie. Afhankelijk van de ernst van het pesten en het verdere verloop nadat de eerste stappen zijn gezet, worden de ouder(s) / verzorger(s) op school uitgenodigd. Bij ernstig of veelvuldig pestgedrag door meerdere kinderen kan er een ouderavond omtrent pesten worden belegd.

CYBERPESTEN

Cyberpesten (digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Vormen van cyberpesten

- pest-mail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haat-mail of het dreigen met geweld in chatrooms
- het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: (kinder)porno, gewelddadig materiaal
- ongewenst contact met vreemden
- webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen; ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail

SEKSUEEL GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Seksueel contact tussen kinderen onderling wordt ook wel seksueel spel genoemd en komt voor vanaf ongeveer twee jaar. Een bekend voorbeeld is doktertje spelen. Vanaf een jaar of vier à zes speelt dit spel zich vaker buiten het gezichtsveld van volwassenen af. Over het algemeen draagt seksueel spel tussen kinderen bij aan een gezonde genderidentiteitsontwikkeling, de ontwikkeling van een gezond lichaamsbeeld en lichaamsbesef.

Maar wanneer gaat gezond seksueel experimenteergedrag nu over in licht of zelfs zwaar grensoverschrijdend gedrag? Hoe reageer je op seksueel gedrag van kinderen en jongeren? En hoe leer je ze wat wel en niet oké seksueel gedrag is?

Om seksueel gedrag te kunnen “beoordelen” maken we gebruik van het vlaggensysteem.
<https://vlaggensysteem.nl>

Het Vlaggensysteem biedt professionele opvoeders die met kinderen en jongeren werken een interventie om seksueel gedrag te beoordelen, het te bespreken met collega's en de kinderen en jongeren zelf en om gepast te reageren.

Doel van het vlaggensysteem:

Het Vlaggensysteem stimuleert gezond seksueel gedrag en draagt bij aan het voorkómen en terugdringen van seksueel grensoverschrijdend gedrag onder kinderen en jongeren.

PESTEN/ SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEN GEDRAG VOORKOMEN

PESTEN

Op de Sterredans is een sterk positief pedagogisch klimaat. Dat willen we graag zo houden. We vinden het erg belangrijk dat iedereen zich veilig voelt op onze school.

Ieder jaar wisselt de stamgroep van samenstelling, dat doen we bewust vanuit visie. Ieder kind is afwisselend jongste of oudste. Door op deze manier te werken bevorderen we het inlevingsvermogen van kinderen. Bovendien gaat het leren met en van elkaar dan makkelijker. Het is heel vanzelfsprekend dat je iets wel of niet kunt, dan ligt elkaar helpen voor de hand. Een van de jenaplankernkwaliteiten is:

Kinderen leren verantwoordelijkheid te nemen en mee te beslissen over het harmonieus samenleven in de stamgroep en op school, opdat iedereen tot zijn recht komt en welbevinden kan ervaren.

Het proces van groepsvorming begint na een vakantie weer helemaal opnieuw: de kinderen verkennen elkaar, de stamgroepleider en de regels. Daarom is dit een belangrijke tijd om een goed pedagogisch klimaat in de klas te creëren.

Groepsvorming bestaat uit vijf fasen die een groep in ongeveer zes weken doorloopt. Na deze weken zijn de rollen, normen en waarden grotendeels bepaald voor de rest van het jaar. Boaz Bijleveld beschrijft in zijn boek 'De Gouden Weken 2.0' hoe dat werkt en waarom. Na elke zomervakantie vindt er weer een nieuwe groepsvorming plaats. Ook gaandeweg het schooljaar kan er een nieuw groepsvormingsproces ontstaan, als er bijvoorbeeld nieuwe kinderen komen. De fasen zijn:

1. Forming: oriënteren
Kinderen leren elkaar kennen, de groep zoekt naar veiligheid en structuur.
2. Storming: presenteren
De verhouding tussen kinderen wordt duidelijker, wie is er een leider, wie een volger?
3. Norming: normeren
De regels, waarden en normen van de groep worden bepaald. Iedereen krijgt een eigen taak in de samenwerking.
4. Performing: presteren
De groep wordt een team en is klaar voor samenwerking. Er zijn ongeschreven regels waar iedereen zich aan houdt.
5. Reforming: evalueren
Het einde van het jaar of periode is in zicht. Dit afscheid geeft weer een nieuwe groepsdynamiek, denk bijvoorbeeld aan het afscheid in groep 8.

De beginweken van het schooljaar zijn goud waard om een basis te leggen voor een fijne sfeer in de stamgroep. De stamgroepleider speelt een essentiële rol bij de groepsvorming in deze eerste, belangrijke weken. Op de Sterredans besteden we veel aandacht aan die eerste

gouden weken. In de gouden weken leren we elkaars namen, gezinssituatie, hobby's, talenten enzovoort kennen, doen we iedere dag een groepsvormende activiteit, maken we samen groepsregels en houden we een stamgroepavond om kennis te maken met de ouder(s) / verzorger(s). Het schooljaar wordt ook altijd gezamenlijk (met heel de school) geopend.

Eén keer per jaar wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen van groep 3 tot en met 8 in kaart gebracht middels vragenlijsten van het programma ZIEN. De kinderen van groep 5 tot en met 8 vullen daarnaast zelf ook één keer per jaar de sociale veiligheidslijst van LIB (leerling in beeld, Cito) in. Middels deze vragenlijst monitoren we of de kinderen zich veilig voelen bij ons op school.

In groep 1-2 wordt gebruik gemaakt van het observatie- en registratiesysteem van Mijn Kleutergroep. De sociaal-emotionele ontwikkeling komt hierin ook uitgebreid aan bod.

Op school wordt gewerkt met de *SOEMO methode*. De SOEMO methode vormt voor stamgroepleiders van groep 3 t/m 8 een praktische ondersteuning bij het preventief en systematisch opzetten van een doorgaande leerlijn sociaal-emotionele ontwikkeling. De SOEMO kaarten helpen kinderen bij hun sociale weerbaarheid en emotionele ontwikkeling. Het draagt bij aan een veilig leefklimaat en het kerndoel burgerschap.

Pesten en/of onveilige situaties komen echter op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken.

SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Onze stamgroepleiders geven binnen de schoolbrede thema's les over weerbaarheid, relaties en seksualiteit. In onze thema's is er aandacht voor relaties en seksualiteit. Denk aan thema's zoals "weerbaarheid", "lichaam en zelfbeeld" en "seks in de media".

Door relationele en seksuele vorming ontwikkelen kinderen zich tot mensen die respect hebben voor zichzelf en voor anderen. Zo:

- durven ze eerder vragen te stellen over seksualiteit
- ontwikkelen ze normen en waarden op dit thema
- worden ze weerbaarder en spreken elkaar aan op ongewenst gedrag
- leren ze respectvol met elkaar om te gaan
- kunnen ze verantwoorde keuzes maken op het gebied van relaties en seksualiteit.

Gedurende de thema's geven we meerder keren per schooljaar in groep 1 tot en met 8 diverse lessen over relaties en seksualiteit.

Als er (cyber)pestgedrag of onveilige situaties worden gesignaleerd of gemeld gaan we uit van de zogenaamde *vijfsporenaanpak*, zoals die in het Nationale onderwijsprotocol tegen pesten wordt aanbevolen.

- hulp aan het gepeste kind.
- hulp aan de pester.
- hulp aan de zwijgende middengroep.
- hulp aan de stamgroepleider.
- hulp aan de ouder(s) / verzorger(s).

Vijfsporenaanpak

1. Steun bieden aan het kind/de kinderen die gepest worden

- Luisteren en het probleem serieus nemen.
- Overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen werken aan die oplossingen.
- Zo nodig deskundige hulp inschakelen i.s.m. zorgteam (denk aan sociale vaardigheidstraining).

2. Steun bieden aan de pester(s)

- Met de pester(s) bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Helpen om zich aan afspraken en regels te houden (evt. pestcontract opstellen).
- Zo nodig deskundige hulp inschakelen i.s.m. zorgteam (denk aan een sociale vaardigheidstraining).

3. Meelopers betrekken bij het oplossen van het pestprobleem

- Met de meelopers praten over pesten en over hun rol hierbij.
- Overleggen over mogelijke oplossingen en hun eventuele bijdragen aan die oplossingen.
- Samen werken aan oplossingen waarbij zij een actieve rol hebben.
- Zo nodig deskundige hulp inschakelen i.s.m. zorgteam (denk aan sociale vaardigheidstraining in de groep).

4. De ouder(s) / verzorger(s) steunen

- De ouder(s) / verzorger(s) serieus nemen.
- Informatie en advies geven over pesten en de aanpak daarvan.
- In samenwerking tussen school en ouder(s) / verzorger(s) het pestprobleem aanpakken.
- Zo nodig ouder(s) / verzorger(s) doorverwijzen naar deskundige hulp i.s.m. zorgteam.

5. De stamgroepleider steunen.

- Informatie en advies geven over pesten en de aanpak daarvan.

- Ondersteunen bij het signaleren en de aanpak in eigen groep.
- Mogelijk samen met de zorgcoördinator of intern begeleider een plan opstellen.
- Zo nodig deskundige hulp inschakelen i.s.m. zorgteam (denk aan sociale vaardigheidstraining in de groep).

Samenwerking school en ouder(s) / verzorger(s)

De samenwerking tussen school en ouder(s) / verzorger(s) is van groot belang om tot een goede oplossing te komen.

Daarbij is een belangrijke voorwaarde dat pesten als probleem wordt gezien door alle direct betrokken partijen: kinderen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), stamgroepleiders en de ouder(s) / verzorger(s)/ verzorgers (hierna genoemd: ouder(s) / verzorger(s))

- De school streeft ernaar om pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen afspraken en regels worden vastgesteld.
- Bij een vermoeden van pestgedrag meldt de ouder dit in eerste instantie bij de stamgroepleider. De ib'er en de gedragspecialist worden altijd geïnformeerd door de stamgroepleider. Zij kunnen de stamgroepleider ondersteunen in de aanpak van het pestgedrag.
- Als pesten optreedt, moeten stamgroepleiders (in samenwerking met de ouder(s) / verzorger(s)) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- De school beschikt ook over een interne vertrouwenspersoon, waarbij pestgedrag gemeld kan worden, dit kan bijvoorbeeld als de ouder het gevoel heeft niet goed gehoord te worden of als de oplossing uitblijft.

Wat is een interne vertrouwenspersoon?

Een vertrouwenspersoon is iemand die verbonden is met school, bij wie je met vertrouwelijke zaken en persoonlijke problemen met betrekking tot schoolse zaken terecht kan. Hierbij gaat het om klachten van ongewenst gedrag zoals pesten, (seksuele) intimidatie, discriminatie, agressie/geweld en machtsmisbruik. De vertrouwenspersoon is er voor kinderen, stamgroepleiders en ouder(s) / verzorger(s). De vertrouwenspersoon vangt de betreffende persoon op en biedt ondersteuning bij het intern oplossen van de klacht. Als vertrouwenspersoon sta je naast de klager maar los je niets op voor de klager en bemiddel je ook niet tussen klager en aangeklaagde. Je adviseert en ondersteunt bij mogelijke vervolgstappen die de klager (intern en extern) kan zetten om tot een oplossing te komen. Intern kan dit zijn een gesprek tussen klager en aangeklaagde, of de klacht neerleggen bij de schoolleiding of het bestuur. Voorbeelden van externe vervolgstappen zijn de klacht indienen bij een klachtencommissie, of aangifte doen bij politie/justitie.

Kwaliteitscoördinator: Eva van Wezel

Gedragsspecialist: Janneke Janssen

Interne vertrouwenspersoon: Dorieke van Haren

Adviezen aan ouder(s) / verzorger(s)

Ouder(s) / verzorger(s) van gepeste kinderen

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouder(s) / verzorger(s) van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Het jongerenwerk/wijkagent kan ingezet worden voor hulp of bemiddeling.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de stamgroepleider bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport; stimuleer weerbaarheid en zelfvertrouwen.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouder(s) / verzorger(s) van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouder(s) / verzorger(s)

- Neem de ouder(s) / verzorger(s) van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

1. Bewaar de berichten. Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel kinderen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, WhatsApp gesprekken opslaan).
2. Blokkeren van de afzender. Leg het kind zo nodig uit hoe hij/zij de pestmail en andere communicatie kan blokkeren.
3. Probeer de dader op te sporen. Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden. Ook is er van alles mogelijk via de helpdesk.
4. School neemt contact op met de ouder(s) / verzorger(s) van het gepeste kind. Geef de ouder(s) / verzorger(s) voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.
5. Verwijs de ouder(s) / verzorger(s) zo nodig door. Er zijn twee telefoonnummers die ouder(s) / verzorger(s) kunnen bellen met vragen, namelijk:
 - 0800-5010: de onderwijstelefoon
 - 0900-11131113: de vertrouwensinspectie
6. Adviseer aangifte. In het geval dat een kind stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouder(s) / verzorger(s) aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kan je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101)
7. De interne vertrouwenspersoon. Verwijs de pester en/of de gepeste door naar de interne vertrouwenspersoon wanneer verdere begeleiding nodig is.

SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Aanpak Vlaggensysteem

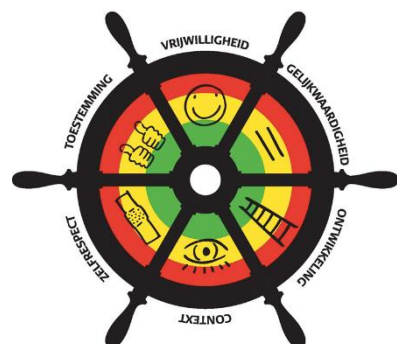
De kern van het Vlaggensysteem is:

(1) het adequaat beoordelen van seksueel (grensoverschrijdend) gedrag, (2) het bespreekbaar maken van dat gedrag met andere professionele opvoeders en met de kinderen en jongeren zelf en (3) het geven van een adequate pedagogische reactie.

Voor het adequaat beoordelen van seksueel gedrag wordt gebruik gemaakt van zes criteria en een *normatieve lijst*. De zes criteria zijn:

1. wederzijdse toestemming
2. vrijwilligheid
3. gelijkwaardigheid
4. leeftijds- en ontwikkelingsadequaat
5. contextadequaat/passend bij de situatie
6. zelfrespect.

De normatieve lijst is een tabel waarin voorbeelden van seksuele activiteiten en gedragingen per leeftijdscategorie (nul tot achttien jaar) staan beschreven. Deze wordt geraadpleegd bij het criterium 'leeftijds- of ontwikkelingsadequaat'.

Op basis van de zes criteria wordt bepaald of het gedrag aanvaardbaar is (groene vlag), licht seksueel grensoverschrijdend (gele vlag), ernstig seksueel grensoverschrijdend (rode vlag) of zwaar seksueel grensoverschrijdend (zwarte vlag). Het handboek bevat een checklist met richtlijnen om situaties te beoordelen.

Op de Sterredans zijn drie personeelsleden getraind om het vlaggensysteem te gebruiken. Daarnaast raadplegen we ook altijd (anoniem) de schoolverpleegkundige en/of schoolarts.

ERNSTIGE ESCALATIE VAN PESTGEDRAG

Onderstaande stappen zijn overgenomen uit het Plan Sociale Veiligheid opgesteld door de Stichting St. Josephscholen (april 2019).

Wat verstaan wij onder grensoverschrijdend en/of onacceptabel gedrag?

- Lichamelijk geweld: iemand (bewust) fysiek pijn doen
- Verbaal geweld: schelden, kwetsen, kleineren, schuttingtaal, handgebaar, brutaal gedrag
- Materieel geweld: vernielen, stelen of ongevraagd aan andermans spullen zitten
- Geestelijk geweld: manipuleren, intimideren, pesten

Actieplan op herhaaldelijk grensoverschrijdend/ontoelaatbaar gedrag

Bij grensoverschrijdend/ontoelaatbaar gedrag van een kind, wordt er per incident/ situatie gekeken welke stappen van toepassing zijn.

1e stap: *Gesprek tussen de stamgroepleider en het kind.*

Ouder(s) / verzorger(s) worden geïnformeerd (voorkeur om dit in een gesprek te doen maar anders per telefoon of mail). Stamgroepleider maakt een notitie in ParnasSys.

(Deze stap heeft al plaatsgevonden eerder in het proces, maar heeft niet het gewenste effect opgeleverd. Het grensoverschrijdende/ontoelaatbare gedrag is niet gestopt waardoor onderstaande stappen noodzakelijk zijn).

2e stap: Overleg tussen de stamgroepleider en de kwaliteitscoördinator (gedragingen bespreken en maken van het gedragsplan*) Kind is de dag van de escalatie niet welkom meer in eigen groep. Het kind meldt zich bij de directeur, kwaliteitscoördinator of bouwcoördinator. Daar kan het kind de rest van de dag verder werken. Bijlage 2 voor de procedure voor kinderen.

Ouder(s) / verzorger(s)/verzoorgers worden geïnformeerd door de stamgroepleider. Eventueel worden ouders betrokken met behulp van het bericht in bijlage 3. Het kind krijgt een 'Reflectie formulier' (zie bijlage 1), vult dit samen met de stamgroepleider, bouwcoördinator en/of kwaliteitscoördinator in. Het kind bespreekt dit formulier thuis met de ouder(s)/verzorger(s). Het kind en de ouder(s)/verzorger(s) ondertekenen het formulier. De eerstvolgende schooldag wordt het formulier door het kind, voor 08.30 uur ingeleverd bij de directeur, ib'er of de bouwcoördinator. Het formulier wordt door de stamgroepleider in ParnasSys gehangen.

3e stap: Gesprek tussen stamgroepleider, kwaliteitscoördinator en/of directielid met kind en ouder(s)/verzorger(s) uitleg stappenplan, vaststellen gedragsplan*. Ondertekening Gedragsplan door alle aanwezigen (kind, ouder(s)/verzorger(s), kwaliteitscoördinator en/of directielid).

4e stap: Gesprek directie met ouder(s) / verzorger(s). Officiële waarschuwing voor volgende stap (schorsing). Gespreksverslag door ouder(s) / verzorger(s) getekend voor gezien. Inlichten van de directeur/bestuurder i.v.m. in zicht komen stap 4.

5e stap: Voordragen voor schorsen aan de directeur/bestuurder van de stichting.

**Gedragsplan: Benoemt en beschrijft concreet het onacceptabele gedrag en het gewenste*

gedrag en wat er nodig is van alle betrokkenen om tot dit gedrag te komen.

Strafbaar gedrag

Wanneer het pesten zich kan uiten door gedragingen die volgens de wet strafbaar zijn, zal de school, (indien mogelijk met medeweten van de ouder(s) / verzorger(s)) de hulp van de politie (wijkagent) inschakelen.

Seksuele intimidatie

Volgens artikel 4a WPO / WEC zijn we verplicht om een vermoeden van een zedenmisdrijf tegen een minderjarige kind in de onderwijssituatie te melden. De meldcode staat op de website van Basisschool de Sterredans van Stichting Sint Josephscholen en is gebaseerd op het Basismodel meldcode; Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling van het ministerie van VWS.

Naam	
------	--

Groep			
Datum			
Wat is er gebeurd?			
Wat dacht je in die situatie?			
Hoe voelde je erbij?			
Verdrietig 	 Boos	 Bang	 Teleur gesteld
Wat waren de gevolgen?			
Had je het anders willen doen? Zo ja, wat zou je veranderen?			
Met wie heb je dit formulier besproken? Welke tip heb je gekregen?			

Naam en handtekening ouder/verzorger	
--------------------------------------	--

Naam en handtekening kind	

BIJLAGE 2 PROCEDURE NA ONTOELAATBAAR/GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG, UITLEG AAN KINDEREN

Wanneer je als kind onacceptabel en/of grensoverschrijdend gedrag laat zien is dit de procedure:

- Je krijgt te horen dat je vandaag niet welkom bent in je eigen stamgroep. Je gaat bij de kwaliteitscoördinator, directeur of bouwcoördinator in het kamertje werken.
- Je neemt je jas en tas mee
- Van hen hoor je wat er van je verwacht wordt.
- Van je eigen stamgroepleider krijg je werk mee voor die dag.
- Je krijgt een 'Reflectie formulier' mee om op school in te vullen.
- Om de eerstvolgende schooldag terug de groep in te kunnen lever je de volgende ochtend het formulier voor 08.30 uur in bij de directeur/kwaliteitscoördinator/bouwcoördinator.
- Als je drie keer weg bent gestuurd uit je eigen groep zal er een gesprek volgen met je stamgroepleider, je ouder/ verzorger, jou en de directeur (stap 3).

Waarom doen we dit?

Wij willen goed onderwijs geven en kinderen in een prettige sfeer begeleiden in hun leerproces. Iedereen draagt daar een steentje aan bij, zowel kinderen als stamgroepleiders. Als er verstoringen zijn heeft iedereen daar last van.

BIJLAGE 3 BERICHT AAN OUDER(S)/VERZORGER(S) NA ONTOELAATBAAR/ GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Aan de ouder(s) / verzorger(s)/verzorgers van ...

Wij willen goed onderwijs geven en kinderen in een prettige sfeer begeleiden in hun leerproces. Iedereen draagt daar een steentje aan bij, zowel de stamgroepleider als de kinderen. De stamgroepleiders hebben met de kinderen van hun groep gedragsafspraken opgesteld waar iedereen zich aan moet houden zodat de sfeer in de groep in alle omstandigheden goed blijft.

Het is ... (naam kind) vandaag niet gelukt om zich aan die afspraken te houden. Hij/zij is daarom de rest van de dag in het kamertje van ... geweest. Het is de bedoeling dat ... (naam kind) bijgevoegd reflectieformulier met u bespreekt. U dient beiden het formulier te ondertekenen. Dit formulier wordt de eerstvolgende schooldag vóór 08.30 uur ingeleverd bij de directeur (als zij niet op school is, bij de kwalitetscoördinator/bouwcoördinator).

We gaan ervan uit dat het bij dit ene incident blijft.

Met vriendelijke groet namens de directie,